

VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN

Nationaal Coördinator Groningen
De heer J.G.M. Alders
Postbus 3006
9701 DA Groningen

Sontweg 10
9723 AT Groningen
Postbus 66
9700 AB Groningen
T: 088 162 5000
E: info@vrgroningen.nl
W: www.veiligheidsregiogroningen.nl
W: www.brandweer.groningen.nl

Datum	25 september 2015	Onze referentie	Z/15/005169/12022
Aantal bijlagen		Uw referentie	
Behandeld door	5.1.2e	Sector/dienst	Directieteam
Telefoon	088 162 5000	Team	Programma Aardbevingen
E-mail	5.1.2e@vrgroningen.nl		

Onderwerp Input VRG meerjarenprogramma NCG

Geachte heer Alders,

Veiligheidsregio Groningen (VRG) is net als haar partners in 2012 geconfronteerd met de onverwachte dynamiek van aardbevingen in het gaswinningsdossier. De kwalificatie van dit risicotype, conform de gehanteerde landelijke handreiking regionaal risicoprofiel met de kans op een zware aardbeving (M5 op de schaal van Richter) is 'waarschijnlijk' met een impact 'zeer ernstig'. Om die reden is het risicotype opgenomen in het regionaal risicoprofiel. De VRG zag zich vervolgens bij de uitwerking hiervan geconfronteerd met een complex krachtenveld. Een grote diversiteit aan onderzoeken en technisch rapportages verscheen ten tonele en blijft nog steeds in een continue stroom verschijnen. Het duiden van deze informatie is lastig door een gebrek aan kennis en de vele onzekerheden die nog steeds bestaan. VRG is qua organisatie niet ingericht op zo'n omvangrijk dossier, met veel spelers met tegengestelde belangen, tegensprekende deskundigen en een nieuw netwerk aan belanghebbenden. Het vraagt om een extra investering om in dit complexe krachtenveld verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden op de juiste en effectieve wijze te kunnen vervullen en om als samenwerkingsverband beter te kunnen aansluiten op relevante bestuurlijke- en maatschappelijke netwerken en op relevante kennis- en onderwijsinstellingen. Programmasturing lijkt het meeste geëigende instrument om slagvaardig de organisatie en het samenwerkingsverband op dit risicotype voor te bereiden en de borging ervan in VRG te bewerkstelligen. VRG heeft voor de duur van drie jaar (tot 2017) een programmaleider en een senior communicatieadviseur aangesteld, gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken.

Om adequaat te kunnen blijven handelen wil ik u graag ten behoeve van uw meerjarenprogramma de behoeften en aandachtspunten vanuit VRG met deze brief onder de aandacht brengen. Vooraf wil ik daarbij opmerken dat VRG slagvaardig en daadkrachtig de punten wil oppakken in het besef dat het korte termijnperspectief in het kader van risico- en crisisbeheersing van enorm belang is. Op alle momenten van de dag moet VRG immers zijn voorbereid op die calamiteiten die ze liever voorkomt. Ik besef me terdege dat onderstaande opsomming wellicht de suggestie wekt dat alles met financiën is op te lossen. Het tegendeel is waar, maar het helpt om snelheid en daadkracht te bewerkstelligen. We hebben vooral handen aan het bed nodig om de doelen te verwezenlijken. Bundeling van krachten kan daarbij helpen en wordt op meerdere terreinen al gedaan maar is niet voldoende om aan de wettelijke verplichtingen en de benodigde slagkracht op het aardbeving dossier te voldoen. De huidige financieringssystematiek van de veiligheidsregio's laat bovendien niet toe dat deze investering vanzelfsprekend via een aanpassing daarvan snel kan worden gerealiseerd. Aardbevingen is bijvoorbeeld geen omgevingsfactor in de BDUR (landelijke regeling) waarop een deel van de financiering van VRG is gebaseerd.

SAMEN ALERT EN DAADKRACHTIG

Programmasturing

Intussen is duidelijk geworden dat het dossier een langere doorlooptijd dan drie jaar heeft gezien de complexe opgave en de dynamiek die zich in het dossier ontwikkelt, specifiek ten aanzien van het thema risico en veiligheid. U gaat zelfs uit van een doorlooptijd van 10 jaar. De slagkracht in de regio moet nog worden ontwikkeld en brengt nieuwe dynamiek met zich mee. Om de VRG daarop te laten aansluiten en deskundigheid en ontwikkeling van dit risicotype te kunnen borgen in de organisatie bestaat de behoefte om de **aansturing van het programma (programmaleider en communicatieadviseur)** te verlengen met een periode van 5 jaar.

Crisisbeheersing

VRG is voorbereid op het inrichten van een crisisorganisatie bij calamiteiten zoals zij dat ook bij andere risicotypen heeft voorbereid. Toch brengt het risico aardbevingen wel een aantal specifieke aandachtspunten met zich mee. Dat heeft geleid tot het opstellen van een multidisciplinair Incidentbestrijdingsplan (IBP). Hiermee wordt beoogd aan de hand van een realistisch scenario de samenwerking tussen crisispartners te beschrijven bij een aardbeving met ernstige gevolgen.

- Het actualiseren van het IBP vraagt continue duiding van nieuwe informatie en inzichten ten aanzien van de dreigings- en risicofactoren die de multidisciplinaire crisisbeheersing kunnen beïnvloeden. De benodigde tijdsinvestering gaat ten koste van voorbereiding en planvorming voor andere risicotypen en risico locaties die meestal wettelijk is voorgeschreven. Om deskundigheid te bevorderen en de operationele ondersteuning organisatorisch te borgen is de komende jaren behoefte aan **een extra vakspecialist** die zich op dit dossier bekwaamt en de operationele voorbereiding ten uitvoer brengt.
- In de huidige voorbereiding wordt onderzocht of VRG over voldoende middelen en mensen met de benodigde deskundigheid beschikt om incidenten te bestrijden na een zware aardbeving. Naast de inschatting dat VRG na een zware aardbeving met meerdere incidenten gelijktijdig en op meerdere locaties te maken krijgt wordt ook gekeken naar de factor tijd waarop middelen en mensen uit andere delen van het land eventueel beschikbaar zijn en of dit acceptabel is. Maar ook **privaat-publieke samenwerking** onder andere met de NAM en Bouwend Nederland heeft de aandacht om tegemoet te komen aan een goede en effectieve voorbereiding. Inhuur van derden is daarbij ook een optie maar heeft in het algemeen grotere financiële gevolgen. Mogelijk ontstaat naar aanleiding van deze verkenning een behoefte ten aanzien van de aanschaf van **specifieke middelen** die in of in de nabijheid van de regio ter beschikking (komen te) staan.
- Om de samenwerking met organisaties als het Rode Kruis adequaat te kunnen voorbereiden, te onderhouden en te beoefenen ter ondersteuning van bevolkingszorg na een aardbeving vergt een nieuwe impuls. Structurele bekostiging hiervan is vooralsnog niet door VRG gerealiseerd, maar vindt plaats na inzet. Juist om aan de voorkant de preparatie en samenwerking met het Rode Kruis positief te ondersteunen is een **financiële impuls tbv het Rode kruis** gewenst.
- Er wordt al veel geoefend met het risicotype aardbeving als thema, maar dat kan altijd meer. VRG heeft de wens vanuit haar maatschappelijke rol om ook de inwoners en derden te betrekken bij oefeningen van de crisisorganisatie. Meerdere vliegen in 1 klap worden daarmee bediend. Betrokkenheid, bewustzijn over zelfredzaamheid en samen redzaam zijn als het moet evenals het bewustzijn van handelingsperspectieven kan worden vergroot. Dit vraagt een extra investering zowel financieel als qua tijd waarin op dit moment niet is voorzien.

Risicobeheersing

VRG heeft wettelijke taken op basis van het Besluit Risico's Zware Ongevallen en in het kader van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO).

- VRG voert in het kader van toezichthoudende taken inspecties uit bij BRZO bedrijven in samenwerking met de Omgeving dienst en de Inspectie SZW. Een specifiek inspectieprogramma is gestart naar aanleiding van het risicotype aardbevingen bij gebrek aan voldoende inzicht en informatie met betrekking tot eventueel verhogende veiligheidsrisico's door de aardbevingen. De bestuurlijke wens bestaat dit programma uit te breiden naar alle inrichtingen en objecten in het aardbevingsgebied. Dit kan alleen worden bewerkstelligd met (tijdelijke) uitbreiding van de toezichthoudende capaciteit.
- In het kader van de WABO stelt VRG omgevingsadviezen op ten aanzien van gebouwen en inrichtingen. VRG voorziet met het versterkingsprogramma dat de komende jaren moet worden uitgevoerd een aanzienlijke toename van de werkdruk als het gaat om deze voorgeschreven adviezen in het kader van veiligheid. Niet alleen de versterkingsmaatregelen aan bestaande woningen en gebouwen, maar ook tijdelijke bebouwing en eventueel noodvoorzieningen (bijv. noodlokale school in Loppersum) vergen een dergelijk advies. Ik doe daarbij een beroep op financiële ondersteuning voor tijdelijke uitbreiding van de personele capaciteit in deze.
- VRG werkt intensief aan diverse preventieprogramma's. Ze spreekt de wens uit hierin nauw samen te werken met het versterkingsprogramma en de schadeafhandeling en daarmee de krachten te bundelen. Uit onderzoek is bijvoorbeeld gebleken dat rookmelders in huis een uiterst effectief middel is ter voorkoming van slachtoffers. Daarom ziet VRG graag dat dit aspect standaard onderdeel gaat uitmaken van programma's die draaien in het kader van schadeafhandeling en versterking. Een gesprek hierover wordt reeds gepland bij het CVW. Nog onbekend is wat een dergelijke investering vraagt van VRG.

Risicocommunicatie en informatieverstrekking

De veiligheidsregio heeft de wettelijke plicht om over de risico's te communiceren met haar inwoners. Ten aanzien van risicocommunicatie is het krachtenveld in het dossier aardbevingen niet minder complex. Informatie over risico's is moeilijk te ontsluiten, niet volledig en niet transparant. De behoefte in de regio bestaat aan meer zicht op handelingsperspectief en een duidelijk platform waar informatie van een betrouwbare en onafhankelijke afzender te vinden is. VRG kan en wil deze rol vervullen. Intussen is door VRG in samenwerking van communicatieadviseurs van al haar partners (vakgroep) een risicowijzer samen gesteld en huis aan huis in het risicogebied verspreid. Maar onderzoek heeft uitgewezen dat dit moet worden aangepast, het moet en kan robuuster;

- De behoefte om een digitaal platform te ontwikkelen danwel op een bestaand platform aan te sluiten is groot. Dat vraagt om expertise in het digitale domein in relatie met communicatie. Dit vergt een projectmatige investering waartoe VRG onvoldoende geëquipeerd is. Mogelijk kan hierin samen worden opgetrokken met uw organisatie (NCG). Expertise inhuren van derden kan de oplossing zijn voor de ontwikkeling. Het (functioneel) beheer zou structureel belegd moeten worden binnen de organisatie.
- VRG ontwikkelt op dit moment samen met partners en scholen een lesprogramma met diverse modules voor het basisonderwijs. Om deze te ontwikkelen en vooral ook digitaal toegankelijk te maken voor het onderwijs vraagt een financiële investering. Dit lukt VRG voor het basisonderwijs binnen de bestaande begroting. Intussen is vanuit andere doelgroepen waaronder senioren ook de behoefte geuit om qua risicocommunicatie, informatieverstrekking en handelingsperspectieven programma's te ontwikkelen en deze uit te rollen. Het ontbreekt VRG hier aan financiële middelen en capaciteit om dit op te pakken.
- Samenredzaamheid, inwoners willen (elkaar) graag helpen in noodsituaties maar weten vaak niet hoe. Binnen het programma aardbevingen van VRG is behoefte om op de vraag om hulp en kennis

in te springen. Dit vraagt ontwikkeling van nieuwe middelen, ondersteuning en trainingen, maar ook ontsluiting van klankbordgroepen van inwoners. Een samenwerking met maatschappelijke organisaties met bijvoorbeeld Vereniging Groninger Dorpen en ook met specifiek samengestelde klankbordgroepen van inwoners ligt hier voor de hand. Omdat inwoners in de regio al veelvuldig bevraagd worden in dit dossier spreekt de VRG de wens uit om zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande 'klankbordgroepen' en daarin de krachten met andere organisaties te bundelen. Mogelijk kan de NCG daarin een coördinerende rol vervullen vanuit het overzicht uit alle opgaven in zijn programma.

Tot slot wil ik u onder de aandacht brengen dat ondanks de vele onderzoeken die gaande zijn er ook telkenmale nieuwe vragen opdoemen die onderzoek vergen. Zo heeft de VRG graag meer zicht op de te verwachten domino- en simultane effecten van een zware aardbeving, maar ook de effecten van veel kleine aardbevingen. Met name de effecten op het sociaal-maatschappelijke vlak zijn nog relatief onbekend. De VRG is bereid om initiatieven te ontwikkelen tot concrete onderzoeksvoorstellen en verzoekt u deze te faciliteren en daarvoor middelen te reserveren.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en ben graag bereid om over deze opgave nader met u in overleg te treden. Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met 5.1.2e, Programmaleider aardbevingen van Veiligheidsregio Groningen, via telefoonnummer:

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Erik van Zuidam

Directeur Veiligheidsregio Groningen